

Nr 35.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anslag till Avlöningar till statsråden utan departement m. m.; given Stockholms slott den 10 januari 1941.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över justitiedepartementsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

K. G. Westman

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 10 januari 1941.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER.

Efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter anför chefen för justitiedepartementet, statsrådet Westman:

Vid anmälan till årets statsverksproposition av frågan om anslag till avlöningar till statsråden utan departement m. m. erinrade jag om att fjolårets lagtima riksdag i anledning av en av Kungl. Maj:t avlåten proposition (nr 33) såsom vilande antagit ett förslag till ändrad lydelse av, bland annat, § 6 regeringsformen, avseende att möjliggöra en ökning av antalet konsultativa

statsråd. I anslutning härtill uttalade jag, att ifrågavarande anslag tills vidare borde upptagas med ett beräknat belopp. I anledning härav föreslog Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till avlöningar till statsråden utan departement m. m. för budgetåret 1941/42 beräkna ett förslagsanslag av 150,000 kronor.

Kungl. Maj:t har förut i dag på min hemställen beslutat till riksdagen avlåta proposition (nr 34) med förslag till lag om antalet statsdepartement och statsråd utan departement. Enligt lagförslaget skulle statsråd utan departement finnas till det antal, lägst tre och högst sex, som Konungen bestämmer.

Vid anmälan av detta förslag framhöll jag, att det är erforderligt att öka statsrådets antal på grund av de omfattande och svårlösta arbetsuppgifter, som föranledas av rådande förhållanden.

Då frågan om anslag till avlöningar till statsråd utan departement bör upptagas till behandling i samband med nämnda förslag, torde jag nu få anmäla denna anslogsfråga.

Att den nuvarande krisen medfört en väsentligt ökad arbetsbelastning inom Kungl. Maj:ts kansli torde icke behöva närmare belysas. Här må endast erinras om de åtgärder, som måst vidtagas för att utbygga försvarsberedskapen och säkerställa folkförsörjningen samt finansiera de ökade statsutgifterna. Ökningen är betydande inom flertalet departement men arbetsbördan synes för närvarande vara särskilt betungande inom försvars-, finans-, jordbruks- och folkhushållningsdepartementen. Med hänsyn härtill är det framför allt nödvändigt att bereda cheferna för nämnda departement lättnad i arbetet. En liknande lättnad kan vid en försämring av läget på arbetsmarknaden komma att visa sig behövlig även för socialdepartementets vidkommande men har icke ansetts omedelbart nödvändig.

Den lättnad man vill bereda departementscheferna synes lämpligen kunna ernås på det sätt, att åt statsråd utan departement uppdrages att i vederbörande departementschefs ställe föredraga vissa ärenden. Enligt § 5 regeringsformen i dess av riksdagen såsom vilande antagna lydelse har Konungen uttryckligen tillerkänts rätt att meddela sådant förordnande. Dessa ärenden skola fortfarande bibehållas i respektive departement samt där beredas och expedieras, men departementschefen skulle befrias från den omedelbara befattningen med dem. Genom en lämplig fördelning av arbetsuppgifterna ernås, att inom statsrådet tillräcklig arbetskraft står till förfogande för att bereda såväl de löpande ärendena som de stora och viktiga frågor, som i nuvarande läge kräva en snabb lösning.

Det nu föreliggande behovet av förstärkning av statsrådets antal torde kunna tillgodoses genom att ytterligare två statsråd utan departement tillkallas. Detta bör, under förutsättning att erforderliga medel ställas till förfogande, ske under det nu löpande budgetåret. Såsom förut antytts är det emellertid möjligt att redan under detta budgetår behov av ytterligare ett konsultativt statsråd kan uppstå.

Förslagsanslaget till avlöningar till statsråden utan departement m. m. är

i gällande riksstat uppfört med 89,000 kronor. För anslagets användning har Kungl. Maj:t den 31 maj 1940 fastställt följande stat, att tillämpas under budgetåret 1940/41:

Stat.

1. Avlöningar till statsråden utan departement	kronor 72,000
2. Lönefyllnad åt statsministern	» 6,000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	» 11,000
	<hr/>
	Summa kronor 89,000.

Från anslagsposten å 11,000 kronor till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, bestrides ett arvode å 4,000 kronor till handsekreterare åt statsministern. Återstående belopp, 7,000 kronor, är avsett att täcka kostnaderna för rättsbildat biträde åt de konsultativa statsråden.

Under innevarande budgetår synas avlöningarna till de nya statsråden böra bestridas från den i gällande stat uppförda anslagsposten till avlöningar till statsråden utan departement. På grund härav torde riksdagens medgivande böra inhämtas att för ifrågavarande ändamål överskrida denna post med erforderligt belopp. Då det såsom förut nämnts kan visa sig nödvändigt att tillkalla tre nya statsråd under detta budgetår, torde försiktigheten bjuda att beräkna detta belopp till högst 27,000 kronor, motsvarande avlöning åt tre statsråd under $4\frac{1}{2}$ månader.

För nästa budgetår torde anslaget böra beräknas efter följande grunder. Anslagsposten till avlöningar till statsråden utan departement höjes med 48,000 kronor, motsvarande avlöningen till två nya konsultativa statsråd. Den uppföres alltså med 120,000 kronor. Då det under nästa budgetår kan föreligga behov av ytterligare ett statsråd utan departement, torde denna anslagspost böra upptagas såsom en förslagspost. Posten till lönefyllnad åt statsministern bibehålles vid nu utgående belopp, 6,000 kronor. Vad angår posten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, föreslås en omreglering av det från denna post utgående arvodet till handsekreterare åt statsministern. Detta arvode, som nu är förenat med dyrtidstillägg, synes nämligen böra förvandlas till fast arvode och därvid uppräknas med belopp, motsvarande nämnda tillägg efter gällande index, vilket i runt tal utgör 1,000 kronor. Med hänsyn till önskvärdheten att kunna till fullo utnyttja de möjligheter till ökad effektivitet, som den här angivna förstärkningen av statsrådet innebär, synes ett belopp av förslagsvis 19,000 kronor böra beräknas för särskilda biträden åt statsråden, främst avsett att användas inom de arbetsområden som beröras av reformen. Ifrågavarande anslagspost skulle sålunda upptagas med förslagsvis 24,000 kronor.

Anslagets slutsumma skulle enligt det sagda bliva $(120,000 + 6,000 + 24,000 =) 150,000$ kronor.

Jag får alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels medgiva att, för bestridande under innevarande budgetår av avlöningar till tre nya konsultativa statsråd, den i gällande stat för avlöningar till statsråden utan departement m. m. uppförda anslagsposten till avlöningar till statsråden utan departement må överskridas med högst 27,000 kronor;

dels fastställa följande stat för avlöningar till statsråden utan departement m. m., att tillämpas under budgetåret 1941/42:

Stat.

1. Avlöningar till statsråden utan departement, <i>förslagsvis</i>	kronor 120,000
2. Lönefyllnad åt statsministern	» 6,000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i> ..	» 24,000
	<hr/>
	Summa kronor 150,000;

dels ock till *Avlöningar till statsråden utan departement m. m.* för budgetåret 1941/42 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 150,000.

Med bifall till vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt, förordnar Hans Maj:t Konungen att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlåtast till riksdagen.

Ur protokollet:

G. Tidelius.